

jeg har misforstaaet ham, og at han fremdeles er af den Anskuelse, at det vilde være heldigt, om Loven ogsaa kunde komme til Anvendelse paa Kjøbstæderne, men at, naar han ikke vilde gaa ind paa Ændringsforslaget, saa var det af Frygt for, at den høitærede Minister i saa Fald vilde modstætte sig Loven. Jeg tror nu rigtig nok, at den ærede Ordsfører der har misforstaaet den høitærede Minister; idetmindste har jeg ikke opfattet Ministerens Udtalelser saaledes. Jeg kan ikke tro, at det virkelig skulde forholde sig saaledes, at den høitærede Minister skulde ville refusere Loven, dersom Forslaget under Nr. 1 blev vedtaget, naar Loven iøvrigt blev vedtaget i en saadan Skikkelse, at han kunde modtage den; tværtimod, jeg tvivler ikke paa, at den høitærede Minister ikke absolut vil være imod Ændringsforslaget under Nr. 1, selv om han i og for sig ikke ønsker dets Vedtagelse. Den høitærede Ministers Udtalelser igaar vidne jo netop om, at han havde ganske den samme Interesse for Kjøbstadsarbejderen som for Landarbejderen, idet han jo netop udtalte, at han meget vel kunde gaa ind paa Oprettelsen af en Kreditforening til Fordel for Kjøbstadsarbejdere, som var udstyret med lignende Fordele som de Kreditforeninger, der paa-tænkes oprettede efter dette Lovforslag. Men dernæst tilspøede den høitærede Minister, at han imidlertid ikke troede, at der vilde blive Tale herom, og i den Henseende deler jeg hans Anskuelse. Jeg tror nemlig, at hvis det ikke naas at medtage Kjøbstæderne under dette Lovforslag, saa vil der ikke senere blive Tale om at oprette en Kreditforening for Smaacieme i Kjøbstæderne, ikke fordi der ikke skulde være Trang dertil, men simpelthen fordi Kjøbstæderne ikke ere store nok, eller rettere sagt, Husene i Kjøbstæderne ikke ere talrige nok til at danne Grundlaget for en saadan Kreditforening. Man hører jævnlig, at der tvistes om, hvorvidt Forholdene i en eller anden Retning ere forskjelligt i Kjøbstæderne og paa Landet, eller hvorvidt de ere ensartede i Kjøbstæderne og paa Landet. Dette kan jo ganske vist være tvivlsomt, men paa det foreliggende Punkt kan jeg ikke se, at der er nogen særlig Forskjel imellem et jordløst Hus paa Landet og et jordløst Hus i Kjøbstaden, og jeg nærer derfor det Haab, at man her vil medtage de forholdsvis færre Huse i Kjøbstæderne, hvorom der vil blive Tale. Jeg skal derfor paa det mest Indtrængende anbefale Ændringsforslaget under Nr. 1 til Vedtagelse af det høie Thing.

Udsig: Jeg bad strax om Ordet for at gjøre en Bemærkning med Hensyn til, hvad den ærede Ordsfører yttrede angaaende Ændringsforslaget under Nr. 9. Han bemærkede nemlig, at han ansaa det for givet, at i det Dieblif, Statsgarantien traadte i Kraft, maatte samtidigt de

extraordinære Bidrag udføres hos Interessenterne. Jeg skal dog tillade mig at gjøre opmærksom paa, at i det Dieblif, der i Terminen ikke høves Penge nok i Kreditforeningens Kasse til at udrede Renten til Kreditorerne, maa Statsgarantien indtræde, ligegyldigt om Kreditforeningens Bestyrelse allerede har gjort noget Skridt til at indkræve Bidrag hos Interessenterne. Det kan jo ikke være Andet, Statens Garanti betyder jo, at Kreditorerne ikke maa vente en Dag paa deres Renter, og derfor kan det ikke siges, at disse to Ting ville indtræde aldeles samtidigt. Jeg vedbliver at tro, at jeg har Grund til min Forundring over, at man vil, at Staten skal renoncere paa den naturlige Ret, som den har, til, saasnart Statsgarantien kræves bragt i Anvendelse, da at kunne stride ind og foretage, hvad den maatte anse for nødvendigt. Det var egentlig kun denne Bemærkning, jeg vilde gjøre; men det maa dog være mig tilladt ganske kortelig at ytre, at, naar den ærede Ordsfører i saa høi Grad undrede sig over, at jeg kunde have en saa gammel dags Anskuelse angaaende Statens Forpligtelser som den af mig udtalte, saa tror jeg ikke, at han tilstrækkelig har lagt Mærke til mine Ord, eller maasse har jeg udtrykt mig mindre tydelig. Det er naturligvis ikke min Mening, at ikke Staten i mange Retninger er opfordret til at gjøre overmaade meget for de fattige Klasser i Befolkningen og for Almindelvellet i det Høie taget udenfor det, som den strengt er forpligtet til ligeoverfor de enkelte Individider; men naar man taler om Statens Forpligtelser ligeoverfor det enkelte Individ, og hvad det enkelte Individ kan fordrø af Staten, saa er det, jeg mener, og det tror jeg dog heldigvis endnu ikke er blevet en saa aldeles gammel dags Anskuelse, at intet enkelt Individ kan træde op imod Staten og sige Andet end dette: jeg forlanger det Nødtørstige, jeg forlanger, at jeg ikke kommer til at sulte, Du skal sørge for, at jeg eksisterer, men han kan ikke træde op og sige: Jeg forlanger det og det større Maal af Velvære, og just det større Maal, som man i Almindelighed anser for ønskelig. Det kan han ikke forlange, thi det skal han selv skaffe sig, og er han ikke istand dertil, ja vel, saa er det i høieste Grad gavnligt og nyttigt, at vi, og det er jo Noget, som vi Alle erkjende, efter Gode Enhver for sin Person ere pligtige til at sørge for, at der ad Frivillighedens Vej kan ydes Hjælp til en bedre Eksistens for disse slettere Stillede; men den Enkelte kan ikke træde op og kræve af Staten mere end det Nødtørstige til sin Eksistens. Vil man opstille den Grundsetning, at der skulde kunne fordres Mere af den Enkelte, vilde man komme meget vidt.

Formanden: Den ærede Ordsfører har Ordet for en kort Bemærkning.